

Tafsiira Suuratu Yuusuf-Kutaa 10

Description

Oduun Magaalatti Keessa Babalâ€™achuufi Jaalalli Qalbii ishii gubuu

Suurah Yuusuf irraa taatee haati manaa ministeera Ijipt badiitti isa affeero ilaalle turre. Dubartiin tuni sababa bareedinna Yuusufiin garmalee isa jaallatte. Badiitti isa affeeroof carraaqxe. Garuu inni didee irraa dheesse. Dubartoonni magalaatti keessa jiraatan oduu kana yommuu dhagahan, hafarsuu eegalan:

﴿ وَقَالَ نِسْوَةٌ فِي الْمَدِينَةِ أُمْرَاتُ الْعَزِيزِ تُرَاوِدُ فَتَّاهَا عَنْ نَفْسِهِ ﴾
قد شغفها حبًّا إِنَّا لَنَرَنَا فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ

â€œDubartoonni magaala keessa jiran ni jedhan, â€œNiitin Aziiz garbicha ishii ni sossobde. Dhugumatti, jaalalli isaa hidda qalbii ishii keessa seenee jira. Dhugumatti, nuti jallinna ifa bahaan keessa akka jirtutti ishii ilaalla.â€ Suuratu Yuusuf 12:30

Aziiz dhimmicha dhoksuuf haa carraaqu malee, oduun magaalaa Ijipt keessa babalâ€™achuu eegale. Akkuma beekkamu, icciin namoota lamaa ol bira yoo gahee, ni babalâ€™ata. Namoonni akkamitti oduu kana dhagahanii? Akka hayyooni baayâ€™een jedhaniitti namoonni oduu kana tajaajiltoota mana keessa jiran irraa dhagahan. Yuusuf homaa akka hin jenne ni beekna. Aziiz mataan isatu garmalee saalfate, niitin isaas akkasuma. Ragaa bahaanis kabaja maatii eeguuf jecha oduuakkanaa hin facaasu. Jaalalli dubartiin tuni Yuusufiif qabdu garmalee ifa waan taâ€™eef namoonni kana beekuun isaanitti hin ulfaatu. Tajaajiltoonni mana keessa jiran walitti hasaasu jalqaban. Hanga oduun dubartoota sadarka olâ€™aana qaban gahuutti ni babalâ€™ate. Eeyyen, hama waliin diraamaan ni jabaata!

Dubartoonni magaalaa keessa jiran niitin Aziiz gabricha ishii irraa jaalalaan qabamuu olguddisanii ilaalan. â€œNiitin Aziiz garbicha ishii ni sossobde.â€ Kana jechuun kuni dhimma fokkuudha. Ishiin dubartii sadarkaa guddaa qabduudha, abbaan manaa ishiis sadarkaa guddaa kan qabuudha. Kana waliin gabricha ishii jalatti buluu ishiidhaan akka wal-qunnamu sossobuu itti fufte.

â€œDhugumatti, jaalalli isaa hidda qalbii ishii keessa seenee jira.â€ Akka hayyooni jedhanitti kuni kan agarsiisu jaalala wal-qunnamti saalaa garmalee jabaa taâ€™eedha. Jechi â€œShagafâ€¢edhu keesso qalbii agarsiisa. Jaalalli dubartiin tuni Yuusufiif qabdu qalbii ishii keessatti lixee jira, wiirtuu nafsee ishii keessa gahe. Jaalala isaatiin qalbiin ishii gubatte. Jaalala isaaf qabdu fuunduratti dhimmi fi wanti addunyaa keessa jiru hundi ishiif gatii homaatu hin qabu.

Dubartoonni kunniin niitin Yuusufin wal-qunnamuuf siâ€™a baayâ€™ee akka yaalte ibsuuf jecha â€œeturaawiduâ€• jedhu fayyadaman. Kuni salphinnna irratti salphinna ishiif dabale. Fedhii ishiitiin akka mooâ€™atamtee fi wanti ishiin yaaltu kuni dogongora guddaa akka taâ€™e haajaa kan hin qabne taâ€™uu ishii agarsiisuuuf â€• **Dhugumatti, nuti jallinna ifa bahaa keessa akka jirtutti ishii ilaalla.** â€• Jedhan. Kana jechuun yommuu wanta isiif hin mallee fi sadarkaa ishii gadii buusu kana hojjattu, jallinna ifa bahaa keessa akka jirtu ishii argina.

Harka Ofii Muruu

فَلَمَّا سِمِعَتْ بِمَكْرِهِنَ أَرْسَلَتْ إِلَيْهِنَ وَأَعْتَدَتْ لَهُنَّ مُثَكَّفًا وَأَتَتْ كُلَّ
 وَاحِدَةٍ مِنْهُنَ سِكِينًا وَقَالَتِ أَخْرُجْ عَلَيْهِنَ فَلَمَّا رَأَيْنَهُ أَكْبَرْنَهُ وَقَطَعْنَ
 أَيْدِيهِنَ وَقْلَنْ حَشَ لِلَّهِ مَا هَذَا بَشَرًا إِنْ هَذَا إِلَّا مَلَكٌ كَرِيمٌ

٢١

â€œYommuu shira isaanii dhageessu, gara isaaniitti ergitee affeeraa nyaataa isaaniif qopheessite. Tokkoon tokkoon isaaniitif albee kennite. â€œGara isaanii as bahiâ€• jetteen. Yommuu isa argan, garmalee isa olguddisan, harka isaaniis ni muran. â€œRabbiin qulqullaâ€™e! kuni ilma namaati miti. kuni maleykaa kabajamaa malee homaayyu miti.â€• jedhan.â€• Suuratu Yuusuf 12:31

Shira jechuun wanta dhoksaatti waliin mariâ€™atanii fi karoorsaniidha. Yeroo baayâ€™ee shirri wanta badaa taâ€™a. Dubartoonni magalaatti keessa jiran, â€œAkkamitti niitin Aziiz gabricha ishii irraa jaalalaan qabamtii? Dargaggoota maatii sadarkaa fi qabeenya qaban irraa jaalalaan hin qabamtu turree?â€• jedhan. Kuni niitin Aziiz maqaa badaan akka waamantuuf shira dubartoota kanniiniti.

Niitin Aziiz yommuu hama isaanii kana dhageessu, akka gara mana ishii dhufanii ishii ziyaaran (daawwatan) ni affeerte. Iddoo teessumaa gaarii, boraati irratti hirkatanii fi nyaata ni qopheessiteef. Erga dhufanii iddo teessumaa taaâ€™anii booda, dubartoota hundatti albee (billaa) firaafreee ittiin muran ykn quuncisan ni kennite.

Yommuu dubartoonni kunniin firaafire nyaachuf muruu jalqaban, niitin Aziiz Yuusufin â€œgara dubartoota kanaatti as bahiâ€• jetteen. â€œYommuu isa argan, garmalee isa olguddisan.â€• Kana jechuun yommuu dubartoonni Yuusufin argan, miidhaginna isaa daangaa darbeen garmalee isa dinqisiifatan. Rabbiin Yuusufiif walakkaa miidhaginna kenneefi jira. Yuusuf (aleyh salaam) garmalee bareedaa ture. Akkuma hayyooni jedhan miidhaginni (bareedinni) bakka lamatti goodame. Walakkaan tokko Yuusufif kenname, walakkaan biraa immoo namoota hafan jidduutti qoqqoodame.

Miidhaginna kana garmalee dinqisiifachuun dubartoonni harka isaanii muran. Albeen isaanii firaafiree harka isaanii jiru irra darbilee harka isaanii muruu jalqabde. Dinqisifannaan liqimfamuun dhukkubbii

muraa albee isaaniitti hin dhagahamu. Miidhaginna Yuusuf dhiiga isaanitiin ragaa bahanii jechuudha.

â€œRabbiin qulqullaaâ€™e! Kuni ilma namaati miti. kuni maleykaa kabajamaa malee homaayyu miti.â€ jedhan. Jechoonni kunniin sadarkaa dinqisifannaa isaanii agarsiisa. Malaykoonni baayâ€™een miidhagoo akka taâ€™anitti beekkamu. Dubartoonni hundi of tooâ€™achuu dadhabuun isaanii, miidhaginni Yuusuf miidhaginna nama biraatin kan wal bira hin qabamne, miidhaginna dhugaa nama hundaa caalu taâ€™uu agarsiisa. Mee hubadhu, dubartoonni kunniin hundu kan heerumaniidha. Akkuma beekkamu, dhiironni fuudhanii fi dubartoonni heeruman dargaggeeyyi hin fuune ykn shamarran hin heerumne caalaa fedhiiakkanaa irratti tooâ€™anna qabu. Garuu isaan keessaa tokkollee osoo hin hafin, hundi isaaniitu miidhaginna addaa Yuusufi ni dinqisiifatan. Akkasumas, kuni fedhiin saalaa seeraan alaa ilmaan namaatiif qormataa garmalee ulfaataa keessaa tokko akka taâ€™e agarsiisa.

قالَتْ فَذَلِكُنَّ الَّذِي لَمْ تُنَتِّنِ فِيهِ وَلَقَدْ رَوَدْنَاهُ عَنْ نَفْسِهِ فَأَسْتَعْصَمْ
وَلَئِنْ لَمْ يَفْعَلْ مَا أَمْرُهُ لَيُسْجَنَ وَلَيَكُونَ أَمْنًا مِنَ الصَّاغِرِينَ

٢٦

â€œIshiniis ni jette: Kuni kan isin [jaalala isaatiif] na komattaniidha. Dhugumatti ani [wal-qunnamtiif] isa sossobee jira. Garuu inni ni dide. Wanta ani itti ajaju yoo hin hojjatin, dhugumatti ni hidhama, salphattoota keessaa tokko taâ€™a.â€ Suuratu Yuusuf 12:32

Niitin Aziiz wanta dubartoota irraa barbaadde galmaan geesse. Dubartootaan akkana jette: kuni jaalala isaa qalbii tiyya gubeef na waqqastaniidha. Isin siâ€™a tokko argitanii harka keessan murtan. Ani kan ganamaa galgala isa argu ni komatamaa?â€

Yeroo kanatti dubartoonni akkana jechuun isaanii hin hafu: jaalala qalbii tee tooâ€™atu jaallachuu keetiif komiin sirra hin jiru. Isa sossobuu keetis hin komatamu. Osoo nuti bakka kee taane nutis wanta ati hojjatte hojjachuun keenya hin oolu.â€ Ishiin amala dubartoota hawaasa ishii ni beekti turte. Yuusufin amansiisu irratti akka ishii gargaaraniif dubartootaan akkana jette: â€œDhugumatti ani [wal-qunnamtiif] isa sossobee jira. Garuu inni ni dide.â€ Dubartiin tuni miira qaanii (saalfanna) hunda ni dhabde, badii ishii ifatti ni amante. Jechi ishiin Yuusufin itti ibsite â€œefastaâ€™asamaâ€ jedhuudha. Hiikni isaa: garmalee ni dide, badiitti kufuu irraa garmalee of eege. Haalli ishiin Yuusufin itti ibsitee miidhaginna alaa dabalatee miidhaginna keessaa agarsiisa. Kuni namoonni miidhaginna keessatiinis miidhaginna alaatinis akka harkifaman nutti mulâ€™isa.

Dubartoonni miidhaginna alaa erga dinqisiifatanii booda, niitin Aziiz miidhaginna keessaa isaan irraa dhokate isaanitti beeksiste. Miidhiginni keessaa kunis sagaagalummaa irraa of eegudha (iffah).

Jaalalli ishiin isaf qabdu qalbii isii ni guggube, akkuma guyyoonni darbaniin dhiphinnaa fi dharraa malee homaa hin daballeef. Karaan nagahaan fayyadamte sossobuun ofitti butu hin dandeeny. Karaan biraa ishii hafe humnatti fayyadamuudha. Kanaafi, akkana jechuun isa sodaachiste: â€œWanta ani itti ajaju yoo hin hojjatin, dhugumatti ni hidhama, salphattoota keessaa tokko taâ€™a.â€ Wanti ishiin itti ajaju-fedhii ishii akka ishiif guutudha.

Akkuma ifa taâ€™u dubartoonni kunniin jaalalli cimaan ishiin isaaf qabdu sammuu ishii irratti dhiibbaa fiduun akka hin maranneef ishiif mararfachuu fi Yuusufin ishiif laaffisuuf carraaqan. Ishiin is yommuu mararfanna kana isaan irraa argitu Yuusufiin hidhaa fi salphinnaan itti zaatte.[\[1\]](#)

Barnoota Asirraa Fudhatamu:

â˜ Yeroo baayâ€™ee namoonni yommuu wal hamatan, *mataa ofii akka gaariitti ilaaluun nama hamatan san immoo sadarkaa isaa gadi buusuf carraaqu*. As keessatti, dubartoonni â€œNiitiin Aziiz gabricha ishii feete, jaalalli isaa qalbii ishii gube. Dhugumatti jallinna ifa baha keessa akka jirtutti arginaâ€¢ jedhan. Kuni mataa ofii gaarii akka taâ€™anitti ilaaluun sadarkaa ishii gadi buusuf carraaqudha. Garuu isaan osoo homaa hin turin jazaa isaanii ni argatan. Miidhaginna Yuusuf dinqisiifachuun harka isaanii muran. Kuni kan agarsiisu, namni tokko nama dogongora ykn cubbuu hojjatetti kolffuu fi hamachuu hin qabu. Taâ€™uu baannan, dogongora inni hojjatetti ykn dogongora san caalaa badaa taâ€™etti kufa. â˜ Islaamni hama gosa baayâ€™eetti qooda. Kanniin keessaa garmalee kan babalâ€™ate ghiibah (back-biting) isa jennudha. **Ghiibah** jechuun bakka namni suni hin jirretti wanta inni hin jaallanneen waaâ€™ee isaa dubbachuudha, wanti dubbatan suni dhugaa osoo taâ€™eyyu. Ghiiban cubbuu namni qabrii keessatti ittiin adabamu keessaa tokkoodha. Wanti kana caale immoo **buhtaan**. Kana jechuun wanta namni hin raawwanne raawwate jedhanii sobaan nama yakkudha. Kan biraa **namiima**. Kuni oduu oli gadi guurudha. Islaamni kana hundarraa ni dhoowwa. Seenaa kana keessatti miidhaa hamii qabu ni hubanna. Keessumayyu wanta kabajaan wal qabate yoo taâ€™e, hamii irraa Islaamni jabeesse nu dhoowwa. Ija keenyaan osoo hin argin, â€œEbalu zinaa raawwateâ€¢jenne dubbachuun cubbuu guddaadha. â˜ Sagagalummaa irraa of eegun miidhaginna keessaa qabaachu agarsiisa. Niitiin Aziiz miidhaginna keesso Yuusuf agarsiisuuf â€œfastaaâ€¢asamâ€¢jette. Kana jechuun zinaa raawwachu siritti dide. Kanaafu, yaa obboleessa koo! Yaa obboleetti koo! zinaa raawwachu didi, miidhaginna keesso argattaati. Akkasumas, miidhiginni alaas siif dabalam.

[\[1\]](#) Maâ€™aariju tafakkur wadaqaaâ€™iqu tadabbur-10/662, Lessons from Surah Yusuf- Yaasir Qaadi

Date Created

October 17, 2021

Author

admin